

С Т А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Христо Делчев Мавров - член на Научното жури
за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по обявена
процедура от Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ –
Варна

Автор на становището: доц. д-р Христо Делчев Мавров, преподавател
в катедра „Обща икономическа теория“ на Икономически университет-
Варна;

Основание за становището: Заповед на Ректора на ВСУ „Ч. Храбър“ –
Варна № 1048 от 31.08.2015 г., по откритата процедура за защита на
дисертационен труд на докторант **Димитър Иванов Михайлов** на
тема: *„Изследване на необходимостта от обновяване на подвижния
състав на поделение „БДЖ-Пътнически превози“ -ЕООД* за придобиване
на образователна и научна степен „доктор” по професионално
направление 3.8. – Икономика, докторска програма по „Икономика и
управление“ (индустрия), с която съм определен за член на Научното
жури по обявената процедура;

Автор на дисертационния труд: Димитър Иванов Михайлов;

Тема на дисертационния труд: Изследване на необходимостта от
обновяване на подвижния състав на поделение „БДЖ - Пътнически
превози“ ЕООД.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем 195 стр., от които 167 стр. основен
текст. В структурно отношение основният текст включва всички
необходими елементи на едно изследване: заглавна страница;
съдържание, увод; изложение в 3 глави; заключение и библиография.

Дисертационният труд е обсъждан в първичното научно звено катедра
“Информатика и икономика ” и е насочен за защита от ФС на факултет
„Международна икономика и администрация“ при ВСУ.

2. Актуалност на дисертационния труд

През последните години става все по-необходимо вземането на
спешни мерки в глобален мащаб за решаване на редица екологични и

социални проблеми. Тази потребност намира израз в научната икономическа литература чрез повишаване на разработките, насочени към устойчивото развитие. Пътническият железопътен транспорт, обект на разглеждане в дисертацията, е сред най-екологичните видове транспорт, сред най-безопасните, а в някои страни той изпълнява и социални функции. В същото време неефективното му управление в България го превръща в нерентабилна, натоварваща бюджета дейност, губеща конкурентни позиции в сравнение с автомобилния транспорт. В този смисъл не подлежи на съмнение оценката, че избраната от автора тема за изследване представлява актуален за теорията и управленската практика в България проблем.

3. Оценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа всички необходими елементи за едно успешно научно изследване. Обектът и предметът на изследването са точно очертани, ясно е формулирана целта; коректно са поставени и по-нататък решени 3 задачи, намерили израз в избраната структура на дисертационния труд от 3 глави.

Основната теза на докторанта е, че пътническият ж.п. транспорт се нуждае от спешни действия по обновяване на подвижния състав за да се намалят разходите по обслужване и да се повиши ефективността му.

За да се постигне целта на изследването и да се докаже тезата се решават три задачи, като се използват подходящи научни средства: сравнителен анализ, анкетни проучвания на потребителите, технико-икономически анализ на състоянието на подвижния състав, метод на експертните оценки, табличен и графичен анализ, метод на екстраполацията.

В дисертацията са очертани основните тенденции в глобалния и европейския пазар на пътническият ж.п. транспорт. На основата на подходящо избрана система от показатели е извършена оценка на състоянието на този транспорт в България. Ясно е доказано, че той е губещ и се аргументира тезата, че намаляване на разходите е възможно само при обновяване, което ще доведе и до повишаване на надежността и енергийната ефективност в отрасъла. Заслужава внимание комплексният подход, приложен от докторанта и оценката, че от обновяване се нуждае не само подвижния състав, но и съпътстващата инфраструктура. Така се повишава скоростта и комфорта на

пътническият ж.п. транспорт и той може да е конкурентен на автомобилния.

Като теоретична основа на изследването докторантът правилно използва теорията на монопола, теорията за естествения монопол и формите на ценова дискриминация. През този теоретичен модел е оценено и монополното положение на ж.п. транспорта през годините. Независимо, че теоретичната част би могла да е по-задълбочена, трябва да се приветстват изследвания, които имат не толкова теоретичен характер, колкото научно-приложна насоченост и решават жизнено важни проблеми в развитието на икономиката и повишаване на жизненото равнище и социално благополучие на гражданите.

Авторефератът отразява логически последователно направеното изследване и откроява претенциите на докторанта за научни приноси.

4. Основни научни и научно – приложни приноси

Приносните моменти имат научно-приложен характер. Преди всичко, такива са:

1. Двете анкетни проучвания, оценяващи обществените нагласи и обосноваващи необходимостта от спешно обновяване на подвижния състав.
2. Техничко- икономическата обосновка на необходимостта от обновяване.
3. Сравнителният анализ на варианти за обновяването и обосновка на възможности за финансиране, като се прилагат съвременни методи за оценка на потока от бъдещи ползи на основата на концепцията за текущата стойност.
4. Представеният финансов разчет на проект за закупуване на подвижен състав и включването на оценка на енергийната ефективност на ЕМВ в БДЖ.

3. Критични бележки, препоръки и въпроси

Силната практическа насоченост на изследвания проблем е довела до известно подценяване на теоретичния му аспект, особено на теорията на монопола и възможностите за повишаване на ефективността и намаляване на разходите чрез либерализация на пазара на пътническите ж.п. превози.

В този контекст е и моят въпрос:

Смята ли докторантът, че в България има възможности за намаляване на разходите и повишаване на ефективността на пътническия ж.п. транспорт чрез неговата либерализация?

4. Заключение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и доказва способността на докторант Димитър Михайлов да формулира и изследва важен практически проблем и да достига до значими за теорията изводи и резултати, използвайки съвременни научни средства за икономически анализ. Отчитайки достойнства на научната разработка давам **положителна оценка** на дисертационния труд и ще гласувам за **присъждане на образователната и научна степен „доктор”** по научната специалност 05.02.18 “Икономика и управление” (индустрия) на докторант Димитър Иванов Михайлов.

16.10.2015 г.
гр. Варна

Подпис:
/доц.д-р Христо Мавров/